

var han ganske særlig uheldig i sine Eksempler der. Thi Repræsentanten for Odense har ganske vist i sin Tid været imod dette, men har ændret sit Synspunkt i saa Henseende, og Repræsentanten for Horsens er saa langt fra at være imod dette, at det tværtimod var ham, der i Efteraaret 1895 førte Kampagnen derfor med stor Styrke og Udholdenhed. — Hvad nu selve Sagens Realitet angaar, mene Fagprøvens Venner, at den nødvendigvis maa bidrage noget til at højne Fagdygtigheden, og det undrer mig, at der kan være Tvivl om det. Jeg kan meget godt forstaa, at man stiller sig som det ærede indledende Medlem (Koch), at man kan mene som saa, at det er tvivlsomt, om dens Indførelse kan blive til nogen særlig Fordel, men jeg kan ikke forstaa, at man kan tvivle om, at den dog kan blive noget til Fremme for Fagdygtigheden. At en Svend tager en Fagprøve, er selvfølgelig ikke nogen afgørende Garanti for, at han bliver en dygtig Mand i Fremtiden, det er der ingen, der paastaar, lige saa lidt som nogen paastaar, at det, at en Kandidat har Embedseksamen, er en afgørende Garanti for, at han kan blive en dygtig Embedsmand. Men saadanne Eksamina ere dog noget af en Garanti for, at den, der har bestaaet dem, har den nødvendige Forberedelse til at kunne blive det. Og naar man her i Danmark — og vistnok med Rette — har talt mod det meget Eksamensvæsen, har jeg altid opfattet det paa den Maade, at man mente, at det var de teoretiske Prøver, man lagde for megen Vægt paa, jeg har derimod aldrig troet, at Meningen var, at man ikke saa vidt muligt skulde garantere sig en praktisk, rationel Uddannelse i de enkelte Fag. At det er Livets Gang og Udviklingens Medfør at komme ind paa de Prøver, fremgaar ogsaa af den Kendsgerning, at de ere indførte i mange Fag. Men naar man saa derimod siger, at naar de ere indførte frivillig i de Fag, kan man lade Sagen gaa fuldstændig frivillig og ikke lade Staten blande sig i det, saa forstaaer jeg ikke den Betragtning; thi det siger jeg selv, at hvis der ikke var særlige Hindringer, tilfældige Vanskeligheder, Mangel paa Kollegialitet mellem Standsfæller o. s. v., som bevirkede, at man ikke kunde faa dem frivillig indførte over hele Linjen, saa kom man ikke til Lovgivningsmagten. Men hvorfor skulle saadanne tilfældige Forhold og særlige Vanskeligheder forhindre en hel Del Fag i at faa et Gode, som andre Fag have, især naar de allerfleste i de vedkommende Fag

selv ønske det? Man behøver sikkert ikke at være bange for, at det, at Staten rører herved i denne lempelige Form, skal forhindre Udviklingen af det private Initiativ eller de frivillige Bestræbelser. Tværtimod, den Omstændighed, at Staten præmierer Kundskab og Færdighed paa den Maade, vil sikkert anspore til, at man gaar videre i de frivillige Bestræbelser i Retning af at højne Standen og fremme dens Interesser.

Et andet Argument, som ogsaa taler til Fordel for disse Fagprøver, er Stillingen til Lærlingeloven af 1889. Denne Lov har, som bekendt, ikke virket efter sin Hensigt, og det er i alt Fald en ret almindelig Antagelse, at en af Grundene er den, at man nok har henvist Lærlingene til Mestrene, men har glemt at sikre sig den allermindste Garanti for, at disse Mestre kunne lære dem noget. Man vil ogsaa se, at det er ret meningsløst at give et saadant Privilegium til at have Lærlinge, naar man slet ikke har sikret sig, at Mestrene kunne lære dem noget. Der siges dertil: Ja, men Befolkningen skal nok finde de dygtigste Mænd at sende deres Børn til. Jeg vil dertil svare, at Livets Gang viser, at tilfældigt Venskab, stedlige Forhold og meget andet mange Gange bliver det afgørende paa dette Punkt, og selv om Forældrene kunde bedømme en Mesters Duelighed og se, at det er en særdeles dygtig Mand, følger slet ikke deraf, at de kunne bedømme, hvorvidt han kan lære andre. Der er glimrende Autodidakter, som paa deres Vis ere meget dygtige, men som i Reglen mangle den Evne at kunne lære andre.

Et tredje Argument for de tvungne Fagprøver er jo det, at de i alt Fald maa antages at kunne hjælpe noget til at standse den Opløsning af og Løshed i Forholdene mellem Mester og Lærling, som i den senere Tid er ved at tage Overhaand; selv om det ikke kan være noget afgørende Middel derimod, maa det dog antages, at det efter al menneskelig Sandsynlighed maa bidrage noget til at standse de nævnte Forhold, til Gavn ganske vist for Mesteren, men sikkert til ikke mindre Gavn for Lærlingen og hans paarørende. Det vigtigste Punkt er naturligvis dette, at man ved en saadan Fagprøve sikrer sig nogenlunde mod Fuskeri og Smudskonkurrence, og her er det jo en saa overmaade let Godtkøbsmærkning, naar det hedder, at Befolkningen nok selv skal sørge for at henvende sig til de mest samvittighedsfulde og dygtige Haandværkere. Sandheden er den, at i Reglen er Befolkningen meget længe om at lære dette og skal have mange dyre-